

Green Impact Framework

Från klimat till natur – ett pragmatiskt ramverk för ekologiskt hållbara investeringar i tidiga bolag

Sammanfattning

Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald förändrar grunden för ekonomisk utveckling. Samtidigt växer en ny generation företag fram, **bolag som ser lösningar på miljöutmaningarna som sin affärsidé**. För investerare innebär det en ny spelplan. Den som förstår hur ekologisk hållbarhet kan mätas och värderas får bättre beslutsunderlag, inte bara för att undvika risker utan också för att upptäcka möjligheter.

Almi Invest GreenTech har, med stöd av Calluna, **tagit fram en metod** som utgår från vad vi vet om världen enligt vetenskapen, om klimatets och naturens gränser, och översätter denna kunskap till vad som är praktiskt möjligt i en investeringsprocess.

Metoden vilar på internationella ramverk som Parisavtalet, IPCC, IPBES och Kunming–Montrealavtalet och kombinerar tydliga principer med en pragmatisk tillämpning. Den gör det **möjligt att bedöma hur tidiga bolag kan bidra till ekologisk hållbarhet** även när data är begränsade, och fokuserar på tre centrala

påverkansfaktorer: klimatpåverkan, markanvändning och vattenförbrukning.

Bedömningen sker stegvis, från att säkerställa att bolaget inte orsakar betydande skada till att klassificera miljönytta, transformativ potential och mäta påverkan. Klassificeringen av transformativ potential, att skilja mellan inkrementella förbättringar och systemförändrande innovationer, är en av metodens nyskapande delar.

Resultatet är en metod – **Green Impact Framework** – som är principfast i riktningen men pragmatisk i tillämpningen. Den erbjuder ett trovärdigt sätt att styra kapital med vetenskaplig kompass utan att fastna i byråkratiska ramverk eller tomma löften om hållbarhet.

Almi Invest GreenTech vill vara transparent med sin metod och **bidra till en bredare utveckling av verktyg och praxis som stödjer hållbara investeringar**. Ambitionen är att fler aktörer – investerare, forskare och entreprenörer – gemensamt ska kunna utveckla ännu bättre sätt att bedöma, jämföra och stärka bidrag till ekologisk hållbarhet.

Jörgen Bodin

Fondchef, Almi Invest GreenTech

Magnus Tuvendal

Fil.dr. Sustainability science/naturreсурshushållning
Senior miljökonsult, Calluna AB

Innehåll

Kapitel 1	Grönt riskkapital behövs för framtidens hållbara tillväxt	4
Kapitel 2	Vår metod för tidiga investeringar – från principer till praktik	5
Kapitel 3	Hur definierar vi miljönytta?	6
Kapitel 4	Hur avgör vi om miljönyttan är betydande?	8
Kapitel 5	Hur uppstår miljönytta?	10
Kapitel 6	Hur mäter vi miljönytta?	12
Kapitel 7	Processen – så bedömer vi ett bolags miljönytta i 5 steg	14
Kapitel 8	Vi utvecklar ständigt metoden – för ännu större miljönytta	17
Appendix	Praktiska verktyg och mallar för dig som vill mäta miljönytta	18

Kapitel 1

Grönt riskkapital behövs för framtidens hållbara tillväxt

Det råder bred enighet om att **vårt nuvarande sätt att använda planetens resurser inte är hållbart**. Frågan är inte *om* förändring behövs – utan *hur* den ska ske. Olika intressen ställs mot varandra och slutsatserna varierar. Men en sak är klar – idéer och innovationer som både skapar ekonomisk tillväxt och gynnar planeten möter sällan motstånd.

Men goda idéer räcker dock inte. **För att lösningar ska göra verklig skillnad måste de kunna växa och införas i stor skala**, och det kräver kapital. I de tidiga faserna, innan teknik och affärsmodell är bevisade, behövs riskvilligt kapital. När lösningarna är redo att skalas upp behövs ännu mer.

En annan utmaning är att **förstå och värdera vilken nytta ett bolag skapar bortom de finansiella modellerna**. När Almi Invest GreenTech lanserade sin första fond år 2017, med fokus på klimatnytta, hade både investerare och startups svårt att konkretisera vad klimatnytta egentligen innebar. Det saknades etablerade verktyg för att bedöma nyttan.

Sedan dess har ramverk utvecklats och börjat användas, av Almi Invest GreenTech och andra aktörer, vilket gjort det **enklare att synliggöra och bedöma klimatnytta**. Det har i sin tur sänkt trösklarna för investeringar i klimatsmarta bolag och bidragit till att mer kapital kunnat riktas dit det verkligen gör nytta.

Samtidigt återstår **utmaningen att på ett enkelt och trovärdigt sätt kunna värdera andra former av miljönytta**, de som handlar om mark, vatten och biologisk mångfald. Här finns fortfarande ett glapp mellan ambition och tillämpning.

Om ett ramverk kan etableras som fångar de viktigaste aspekterna av ekologisk hållbarhet på ett sätt som är både enkelt och trovärdigt kan det **bidra till att mer kapital styrs mot bolag med innovationer som stärker naturen**. Det skulle inte bara göra det lättare för investerare att fatta välgrundade beslut utan också stimulera fler

“The science is clear. Nature is deteriorating globally and biodiversity is declining faster than at any time in human history.

Our society, economies and financial systems are embedded in nature, not external to it.

There is growing evidence that this poses risks for businesses, capital providers, financial systems and economies, and that these risks are increasing in severity and frequency.”

Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures, TNFD 2023

startups och scaleups att rikta sin innovationskraft mot bredare miljönytta på samma sätt som klimatnytta redan gjort.

Ett sådant skifte skulle **frigöra mer riskkapital till den gröna sektorn**, en förutsättning för att omställningen till en hållbar ekonomi ska bli verklighet.

Detta white paper beskriver hur Almi Invest GreenTech, tillsammans med Calluna, **har utvecklat en metod som gör det möjligt att identifiera och mäta natur- och klimatpotential** på ett sätt som är både vetenskapligt förankrat och praktiskt tillämpbart i tidiga investeringar. Metoden kallas **Green Impact Framework** och är redo att användas.

Ambitionen är att fler aktörer ska inspireras att **bredda sitt fokus från klimat till natur**.

Kapitel 2

Vår metod för tidiga investeringar – från principer till praktik

Att investera i bolag med disruptiva gröna affärsmodeller, eller bolag som befinner sig i tidiga faser, skiljer sig fundamentalt från att analysera etablerade företag. Startups har sällan fullständig hållbarhetsrapportering, ofta begränsat med data och verkar i snabbt föränderliga marknader. Samtidigt är det just i denna fas de mest banbrytande lösningarna formas. Fonden har därför, i samarbete med Calluna, utvecklat en metod som på ett systematiskt sätt integrerar biologisk mångfald och naturkapital i syfte att fatta välgrundade investeringsbeslut i denna miljö.

Principerna anger riktningen

Metoden utgår från de principer som fonden vill hålla fast vid, snarare än vad som är lättast att mäta. Utgångspunkten är internationella överenskommelser som Parisavtalet och Global Biodiversity Framework, samt vetenskapligt underbyggda ramar från IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) och IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services).

Dessa principer klargör målsättningen: att bidra till ekologisk hållbarhet och säkerställa att naturens långsiktiga förmåga att upprätthålla en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster inte förminskas.

Praktiken är pragmatisk och utvecklingsbar

Med principerna som kompass utformas praktiska verktyg för att kunna agera här och nu. Fonden använder indikatorer som är enkla nog att tillämpa i bolag som befinner sig i tidig fas, men robusta nog för att ge beslutsrelevant information: klimatpåverkan, markanvändning och vattenförbrukning.

Metoden är designad för att vara flexibel – den kan förfinas och utvecklas i takt med ny kunskap och med bolagens mognad.

Öppenhet för kritik och förbättringar

En ledstjärna är mottot "Det här vill vi åstadkomma – så här gör vi just nu".

Principerna är fasta, men metoden är öppen för utveckling och ambitionen är en konstruktiv dialog om hur metoden kan stärkas.

Skillnad mot andra metoder

De flesta befintliga ramverk för hållbarhetsbedömning är byggda för stora och etablerade företag. De är ofta historiskt fokuserade (baserade på redovisade data) och datatunga (kräver omfattande rapportering). Dessutom är de befintliga ramverken ofta inriktade på att minska utsläppen från existerande verksamheter snarare än innovationer som adresserar grundorsaken till utsläppen av växthusgaser eller förluster av biologisk mångfald och naturkapital. Fondens metod är anpassad till en annan kontext: tidiga investeringar där besluten måste fattas på ofullständig information, men där potentialen för verklig påverkan är som störst.

Det som gör tillvägagångssättet unikt är kombinationen av principfasthet och pragmatism. Resultatet blir en metod som är både trovärdig och användbar, och som öppnar för gemensamt lärande.

Kapitel 3

Hur definierar vi miljönytta?

EN TYDLIG DEFINITION

Med miljönytta avses *bolagets bidrag till ekologisk hållbarhet* – att naturens långsiktiga förmåga att stödja liv inte förminskas. Det innebär att naturresurser används på ett sätt som inte över tid skadar ekosystem, och att naturen, på vissa platser ges möjlighet återhämta sig och återta mark.

EKOLOGISK HÅLLBARHET SOM GRUND

Hållbar utveckling brukar delas in i tre dimensioner: ekologisk, social och ekonomisk. Men de är inte symmetriskt utbytbara. Ekologisk hållbarhet utgör själva basen – biosfärens integritet – som möjliggör social och ekonomisk utveckling. Naturkapital är summan av naturens tillgångar (mark, vatten, luft, mineraler och levande organismer) som genom sina funktioner och processer upprätthåller ekosystem, levererar ekosystemtjänster och möjliggör mänskligt välbefinnande.

När naturkapital utarmas undermineras också de långsiktiga förutsättningarna för hälsa, jämlikhet och välbefinnande. Detta synsätt återspeglas i FN:s Agenda 2030 och i flera internationella ramverk. Fondens fokus är ekologisk hållbarhet.

KLIMAT- OCH NATURPOTENTIAL

För att granska ekologisk hållbarhet används två kompletterande perspektiv i bedömningen av bolagen:

- *Klimatpotential*: bolagets bidrag till minskade utsläpp av växthusgaser. Detta är förankrat i Parisavtalet och vetenskapligt underbyggt av IPCC.
- *Naturpotential*: bolagets bidrag till stärkt biologisk mångfald och minskad belastning på ekosystem. Detta är förankrat i Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework (GBF) och vetenskapligt underbyggt av IPBES.

På motsvarande sätt som Parisavtalet anger kvantitativa och tidsbestämda mål för klimatfrågan finns idag globala mål för ekologisk hållbarhet. Det mest inflytelserika ramverket är den internationella överenskommelsen, Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework (GBF), antaget vid FN:s toppmöte, COP15, i december 2022. GBF innebär att ekonomiska och finansiella system behöver ta hänsyn till naturkapital och att biodiversitet integreras i beslut på samma sätt som klimat.

Målen i GBF är tydliga och omfattar bland annat:

					
Skydd av minst 30 procent av land och hav till 2030 ("30*30-målet").	Återställning av 30 procent av degraderade ekosystem.	Minska riskerna från föroreningar och övergödning med 50 procent.	Minska utrotningstakten och bevara hotade arter.	Integrera biologisk mångfald i ekonomiska och finansiella beslut.	Avskaffa skadliga subventioner som påverkar biologisk mångfald negativt.

EU antog i augusti 2024 "Nature Restoration Law", som en konsekvens av GBF. För investerare innebär detta att det finns en stor potential, inte enbart i att undvika risker utan också om att ta vara på affärsmöjligheter i att skydda, återställa och samverka med naturen.

De 17 globala målen för hållbar utveckling hänger ihop med varandra. Ekologisk hållbarhet utgör själva basen och möjliggör social och ekonomisk utveckling.

Metoden Green Impact Framework använder två kompletterande perspektiv i bedömning av bolag: KLIMATPOTENTIAL och NATURPOTENTIAL. Tillsammans utgör de lagret biosfär i figuren ovan.

Figur: av Jerker Lokrantz/Azote.

Kapitel 4

Hur avgör vi om miljönyttan är betydande?

Med signifikant, eller betydande, bidrag till ekologisk hållbarhet avses ett bidrag som gör verklig skillnad i relation till de globala utmaningar världen står inför.

EU-TAXONOMIN

EU-taxomin har tagits fram för att ge företag och investerare stöd i att identifiera miljömässigt hållbara ekonomiska aktiviteter. Den preciserar under vilka villkor en verksamhet kan anses bidra väsentligt (substantial contribution) till något av de sex definierade miljömålen.

Vad som räknas som ett väsentligt bidrag varierar dock mellan olika sektorer och delar av taxomin. Detta gör begreppet instabilt och beroende av tolkning. Dessutom omfattas inte alla ekonomiska verksamheter.

Taxomin är ett viktigt stöd för att identifiera hållbara aktiviteter, men den ger inte en komplett eller konsekvent bild av vad som utgör ett väsentligt bidrag. För att förstå detta behöver vi hitta ett sätt att mer generellt närma oss frågan om vad som faktiskt gör en insats betydelsefull.

RELATIVA OCH ABSOLUTA BIDRAG

När fonden bedömer om ett bolags bidrag är betydande utgår den från insikten att ekologisk

hållbarhet i grunden bara kan uppnås om de samlade insatserna leder till att absoluta miljö- och klimatmål nås. Relativa förbättringar räcker inte, de kan dessutom ätas upp av ökad produktion eller omsättning. Om de absoluta målen inte nås förblir systemet ohållbart.

→ Relativa bidrag

mäts i förhållande till alternativ eller dagens standard. Ett exempel är en teknik som minskar vattenanvändningen per producerad enhet jämfört med konventionella metoder. Den typen av jämförelser gör det möjligt att skilja ut lösningar som är tydligt bättre än status quo.

→ Absoluta bidrag

relateras till de globala mål som vetenskap och internationella överenskommelser satt upp, till exempel Parisavtalets 1,5-gradersmål eller GBF:s mål om att skydda 30 procent av land och hav. Här handlar det inte om att bara vara bättre än alternativet, utan om verksamheten faktiskt minskar gapet till målen.

Den principiella utgångspunkten är alltså de absoluta målen. Det är först i relation till dem som det går att förstå vad som på sikt utgör ett verkligt bidrag till ekologisk hållbarhet. Samtidigt är det ofta svårt att mäta absoluta bidrag, särskilt för

“Resiliens är kapaciteten hos ett system, vare sig det är en skog, en stad eller en ekonomi, att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas.

Det handlar alltså om både motståndskraft och anpassningsförmåga samt om förmågan att vända chocker och störningar, som en finanskris eller klimatförändringar, till möjligheter till förnyelse och innovativt tänkande.

Resilienstänkande omfattar lärande, mångfald och framför allt insikten att människor och natur är så pass starkt kopplade att de bör uppfattas som ett helt sammanvävt socialekologiskt system.”

Ur: Vad är resiliens? Stockholm Resilience Centre

bolag i tidiga faser där data och jämförelser saknas. Därför är den relativa logiken ett fortsatt nödvändigt och pragmatiskt verktyg i investeringsbeslut.

Medvetenhet om absoluta och relativa bidrag speglar ett bredare skifte i hållbarhetsdiskursen – från att optimera inom befintliga system till att utgå från planetära gränser och vetenskapligt förankrade absoluta mål.

FÖRFLYTTNING ELLER SYSTEMSKIFTE

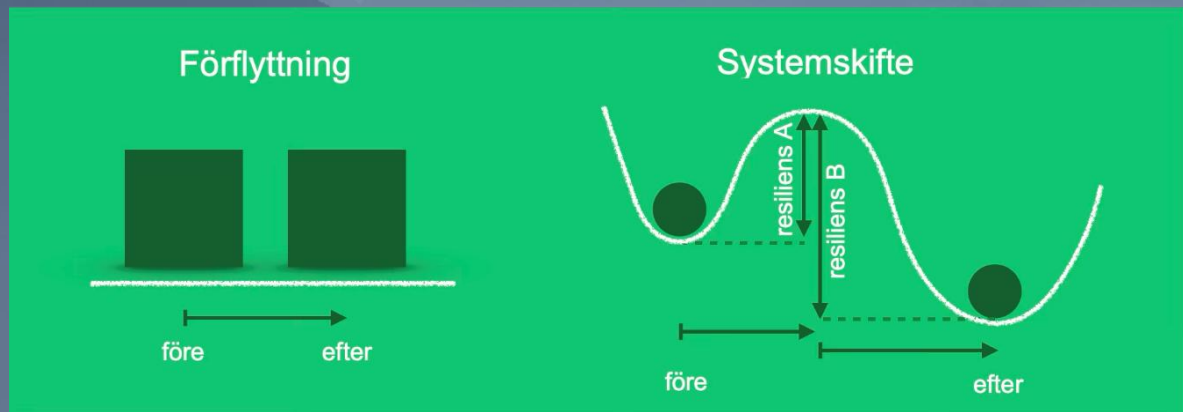
Ett betydande bidrag kan beskrivas utifrån vilken typ av förändring som åstadkoms.

Ett bolag kan göra en **förflyttning**, vilket syftar på stegvisa förbättringar inom befintliga system. Det kan handla om mer resurseffektiva produktionsmetoder, minskat avfall eller lägre energianvändning.

Ett företag kan också åstadkomma ett **systemskifte**, vilket innebär en mer genomgripande förändring där hela marknader eller samhällsstrukturer omformas. Ett klassiskt exempel är hur bilar ersatte hästar som transportmedel – det var inte bara en förbättring inom samma system, utan en total omställning av transportsätt, infrastruktur och ekonomi. På liknande sätt kan elektrifieringen av fordonsflottan eller införandet av cirkulära materialflöden förändra spelplanen i grunden.

Båda typerna av förändringar är relevanta. Men det är avgörande att förstå att även en till synes liten förflyttning, under rätt förutsättningar, kan tippa systemet mot en ny jämvikt där spelplanen och marknadslogiken skrivs om.

Som investerare gäller det därför att se värdet i de inkrementella förbättringarna – men också att uppmärksamma den **långsiktiga potentialen i lösningar som kan driva systemskiften**.

En förflyttning är en stegvis förbättring, bolaget har flyttat fram positionerna. Ett systemskifte är när bolaget bidrar till en genomgripande förändring som leder till att hela marknader eller samhällsstrukturer omformas. Figur: av Magnus Tuvendal/Calluna AB.

Kapitel 5

Hur uppstår miljönytta?

Fondens arbetssätt är enkelt. Det företagen kan styra (påverkansfaktorer) mäts, för att hålla fokus på det som verkligen betyder något (effekterna).

För investerare som vill styra sin påverkan på naturen är det avgörande att skilja mellan påverkansfaktorer (*pressures*) och effekter (*impacts*).

Påverkansfaktorer är de direkta belastningar på miljön som uppstår genom ett företags verksamhet, som utsläpp, vatten- och markanvändning och resursuttag. De är mätbara och nära kopplade till affärsbeslut.

Effekter är förändringar i naturen och samhället som dessa påverkansfaktorer orsakar – exempelvis förlust av biologisk mångfald, försämrade ekosystemtjänster eller ökad vattenstress.

Denna distinktion är central. Effekterna är det vi ytterst vill förändra, men de är svåra att mäta, påverkas av många faktorer och ofta beroende av platsens status och kontext. Att beräkna effekter kräver modellering, antaganden och långa tidsperspektiv. Påverkansfaktorer däremot kan mätas och verifieras här och nu. Andra aktörer, som myndigheter, forskare, NGO:er, kan sedan använda dessa data för att analysera effekterna i ett bredare sammanhang.

Fonden lägger alltså mätfokus på påverkansfaktorer men ändamålet är effekterna som ska minska i linje med de globala målen.

I sin enklaste form kan sambandet uttryckas som:

Effekt = Påverkan × Naturens tillstånd

Det betyder att samma påverkansfaktor kan leda till olika effekter beroende på var den sker, när den sker och hur känslig naturen är just där, just då.

VARFÖR FÖLJA PÅVERKANSAKTORER?

Fokus på påverkansfaktorer är ett medvetet val, och det finns flera skäl:

Mätbara och uppföljningsbara: Påverkansfaktorer som koldioxidutsläpp, vattenanvändning eller markanspråk kan kvantifieras och följas över tid.

Verifierbara: Andra aktörer kan granska data, vilket stärker trovärdigheten.

Direkt kopplade till affärsbeslut: De påverkas av företags val av teknik, processer, inköp – vilket gör dem till ett konkret verktyg för styrning.

Tidiga indikatorer: Förändringar i påverkansfaktorer är tidiga signaler om framtida effekter.

Jämförbara: Med tydlig baslinje och systemgränser kan lösningar jämföras mellan bolag.

Affärsnytta: Att följa påverkansfaktorer är ett verktyg för riskhantering och kan skapa konkurrensfördelar, från kostnadsbesparingar och regeluppfyllnad till nya marknader.

Spårbar koppling till absoluta mål: CO₂, mark och vatten är alla indikatorer som är centrala för Parisavtalet och GBF:s mål.

Ett etablerat sätt, som fonden använder för att strukturera sambandet mellan en verksamhets aktiviteter och konsekvenser i naturen är DPSIR-modellen:

- **Drivers (drivkrafter):** samhällstrender, aktiviteter och processer.
- **Pressures (påverkansfaktorer):** direkta utsläpp, resursuttag, markomvandling.
- **State (tillstånd):** förändringar i naturens tillstånd.
- **Impacts (effekter):** konsekvenser för människor och ekosystem.
- **Responses (åtgärder):** åtgärder från företag och samhälle.

I fondens metod läggs fokus på påverkansfaktorerna. De är de mest robusta indikatorer vi har på ett tidigt stadium – och de går att knyta tillbaka till absoluta mål.

TVÅ VÄGAR FÖR PÅVERKAN

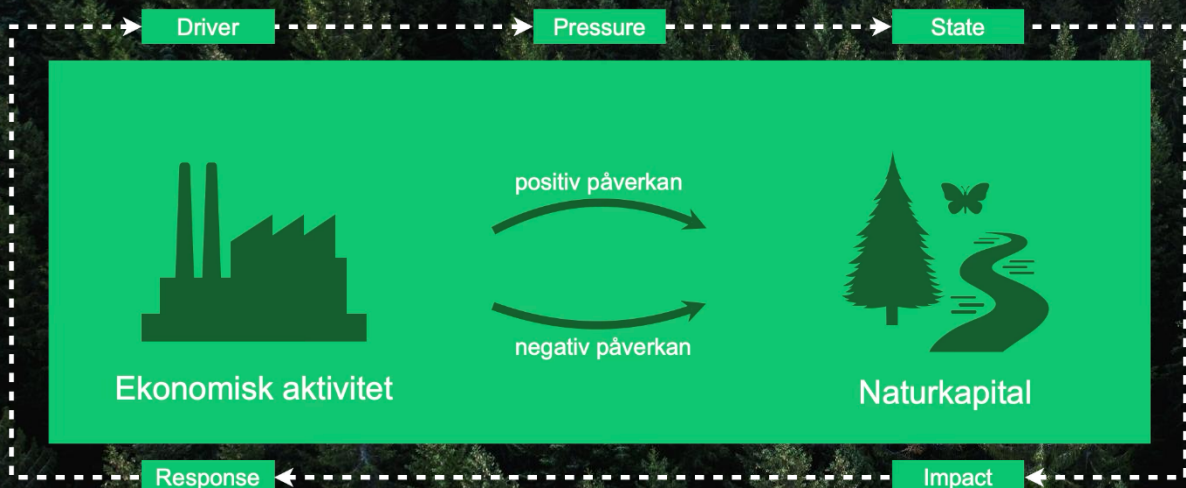
Påverkan förknippas vanligen med att begränsa det skadliga, men kan också betyda att aktivt skapa positiva effekter.

Företag kan bidra till ekologisk hållbarhet på två huvudsakliga sätt:

1. **Minska negativ påverkan** – ett "do no harm"-perspektiv. Här reduceras utsläpp, markanspråk eller resursuttag. Ofta handlar det om "avoided pressures", där en ny lösning ersätter en mer resurs- eller utsläppsintensiv metod så att belastningen aldrig uppstår.
2. **Skapa positiv påverkan** – ett "net positive"-perspektiv. Här bidrar företaget aktivt till att återställa ekosystem, bygga upp naturkapital eller stärka biologisk mångfald.

Det finns en stor potential i att investera i företag som med innovationer och affärsmodeller bidrar till "avoided pressures". Samtidigt, för att nå målen i Kunming–Montrealavtalet (2022), behövs företag som går längre än ett "do no harm"-perspektiv och faktiskt stärker naturkapital.

DPSIR-modellen används för att illustrera sambandet mellan ekonomisk aktivitet, påverkan och naturkapital.
Figur: av Magnus Tuvendal/Calluna AB.

Kapitel 6

Hur mäter vi miljönytta?

Existerande ramverk för att bedöma och rapportera om bolags hållbarhet bygger i hög grad på att granska historisk påverkan. Vi går in med investeringar i tidiga skeden och ser framåt för att förstå framtida potential.

För unga bolag i tidig fas krävs en metod som är både enkel att använda och tillräckligt robust för att skapa förtroende hos investerare och andra aktörer. Fondens metod bygger därför på ett begränsat antal indikatorer som är direkt kopplade till internationella mål och kan utvecklas i takt med bolagens mognad.

VAL AV INDIKATORER

Indikatorer ger aldrig en fullständig bild men ska ge en tydlig signal om riktningen för att nå internationella mål för klimat och biologisk mångfald. Väl valda indikatorer gör komplexa samband hanterbara och gör det möjligt att följa utveckling över tid.

Fonden utgår från fyra kriterier som kännetecknar framgångsrika indikatorer:

- **Robusta och verifierbara.** De bygger på hårda data vilket gör dem trovärdiga, svåra att manipulera och enkla att granska.
- **Begripliga.** Måttenheter som hektar och ton kräver ingen specialistkunskap för att

förstå, vilket gör dem tillgängliga för beslutsfattare, leverantörer och andra aktörer.

- **Kommunicerbara och förankringsbara.** En indikator som är lätt att förstå är också lätt att förklara, både internt i styrning och externt. Det stärker legitimiteten och bygger förtroende när indikatorn är igenkännbar och kan diskuteras.
- **Genomförbara i praktiken.** Företag behöver analysera påverkan genom hela värdekedjan, från råvara till slutprodukt varför indikatorer behöver kunna operationaliseras och vara mätbara med rimliga resurser.

BASINDIKATORER – GRUNDLÄGGANDE OCH ROBUSTA

Fonden arbetar med tre basindikatorer som täcker de mest centrala dimensionerna av ekologisk hållbarhet. De tre basindikatorerna är:

1. Klimatpåverkan (CO₂e).
2. Markanvändning (hektar).
3. Vattenförbrukning (m³).

Klimatpåverkan bedöms som minskade utsläpp jämfört med en relevant referens eller konventionell verksamhet. Måttet kopplar direkt till Parisavtalets 1,5-gradersmål och är förankrat i internationell praxis.

Markanvändning mäter det mest grundläggande anspråket på naturen – areal. Arealåtgång är enkel att mäta, verifiera och jämföra och fungerar som proxy för habitatförlust och förändrade ekosystem. Enligt IPBES är förändrad markanvändning den största drivkraften bakom naturförlust och minskad biologisk mångfald.

Vatten är en kritisk resurs, särskilt i områden med vattenstress. **Vattenförbrukning** mäter företags anspråk på denna resurs och ger en tydlig signal om ekologisk påverkan. Indikatorn är kvantifierbar, jämförbar och kan relateras till lokala förhållanden.

Tillsammans ger dessa indikatorer en solid och trovärdig grund för att styra investeringar mot lösningar som på allvar kan bidra till de globala målen för klimat och biologisk mångfald.

KOMPLETTERANDE INDIKATORER – FÅNGA BOLAGSSPECIFIK NATURPOTENTIAL

Kompletterande indikatorer används, utöver basindikatorerna, när de är nödvändiga för att

förstå ett bolags miljönytta. Företag kan själva föreslå sådana mått, men de måste kunna motiveras, förklaras och granskas. Fondens bedömning utgår alltid från om indikatorn tillför relevant och användbar information för investeringsbeslut.

LOGIK FÖR BERÄKNING AV NATURPOTENTIAL

Naturpotential kvantifieras, på liknande sätt som fonden har arbetat i flera år med klimatpotential, genom att jämföra påverkansfaktorer från bolaget med en konkurrerande verksamhet eller en branschstandard. Resultatet blir en beräknad skillnad (*Δ-påverkan*), som i de flesta fall uttrycks som *avoided pressure*. På så sätt kan alternativa investeringar jämföras på ett enhetligt sätt.

Beräkningen görs i tre steg:

- **Påverkan till följd av bolagets verksamhet** uppskattas kvantitativt, baserat på antaganden om verksamhetens framtida omfattning, och anges som ett intervall för att spegla osäkerheten i beräkningen.
- **Påverkan från en etablerad verksamhet** uppskattas på motsvarande sätt.
- **Skillnaden mellan bolaget och jämförbar verksamhet** beräknas. Detta delta-värde indikerar naturpotentialen.

I vissa fall kan miljönytta även uppstå genom en direkt positiv påverkan, innovationer som bygger upp naturkapital eller som löser ett problem och samtidigt stärker biologisk mångfald.

Är du investerare och vill samarbeta kring hållbara investeringar? Anslut dig till Almi Invests investerarnätverk!

→ almi.se/riskkapital/investera-med-oss

Kapitel 7

Processen – så bedömer vi ett bolags miljönytta i 5 steg

MILJÖNYTTA: KLIMATPOTENTIAL OCH NATURPOTENTIAL

Bedömningen av potentiell miljönytta sker genom en strukturerad och iterativ metod – **Green Impact Framework**. Metoden säkerställer att analysen utförs på ett enhetligt, transparent och jämförbart sätt, även i tidiga investeringar där tillgången till data ofta är begränsad men potentialen för verklig påverkan är stor.

INLEDANDE ANALYS

Arbetet inleds med att beskriva den potentiella miljönyttan för det aktuella bolaget. I detta skede handlar det inte om att fatta beslut, utan om att **samla in och strukturera information så att företagets påverkan på ekologisk hållbarhet kan förstås i sitt sammanhang**. Som stöd används DPSIR-ramverket (Drivers, Pressures, State, Impacts, Responses). Det hjälper till att kartlägga hur bolaget påverkar naturen, vilka faktorer som driver påverkan och vilka svar eller lösningar företaget bidrar med. Denna övergripande struktur bidrar till en gemensam systemförståelse som gör bedömningen mer sammanhållen och konsekvent.

Processen är iterativ. Samma logik kan tillämpas både i en inledande screening, due diligence och portföljuppföljning.

Efter detta inledande arbete följer **fem beslutssteg som tillsammans utgör kärnan i bedömningen**. Resultatet dokumenteras, i en Brief i explorationsfasen och i PM i due diligence-fasen, där antaganden, resonemang och slutsatser redovisas öppet och spårbart.

STEG 1. BEDÖM "DO NO SIGNIFICANT HARM" (DNSH)

Det första beslutet gäller om bolaget kan antas leva upp till principen om *Do No Significant Harm* (DNSH). En verksamhet inte kan betraktas som hållbar, trots positiva bidrag inom ett område, om den samtidigt orsakar betydande negativ påverkan inom andra.

Analysen följer EU-taxonomin och SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). För verksamheter som inte omfattas av tekniska granskningskriterier, som anger vad som krävs för att uppfylla DNSH, i EU-taxonomin behöver fonden göra en självständig bedömning. Det finns etablerade verktyg som kan användas för att identifiera potentiell betydande påverkan från olika typer av ekonomiska aktiviteter (till exempel EU Taxonomy Navigator, EU Taxonomy Compass och ENCORE).

Om bolaget visar tecken på potentiella konflikter med DNSH-principen genomförs en fördjupad prövning för att säkerställa att verksamheten inte orsakar betydande skada inom något miljömål.

STEG 2. KLASSIFICERA MILJÖNYTTA

Fastställ på vilket sätt bolaget skapar miljönytta. Klassificeringen beskriver vilken typ av bidrag bolaget förväntas ge till ekologisk hållbarhet och därmed hur det förhåller sig till de globala målen.

Det finns två vägar för bolag att skapa miljönytta:

- Minskad negativ påverkan (*Avoid/Reduce harm*): bolaget bidrar genom att undvika eller minska miljöbelastning, till exempel genom effektivare processer, minskad resursanvändning eller teknik som ersätter mer utsläppsintensiva alternativ.
- Ökad positiv påverkan (*Restore/Regenerate*): bolaget bidrar genom att aktivt stärka ekosystem och naturkapital, till exempel genom restaurering, naturbaserade lösningar eller ökad kolinlagring.

Klassificeringen redovisas med en översiktlig tabell.

För många bolag ligger miljönyttan i att minska negativ påverkan (*avoided pressures*). Samtidigt erkänns behovet av företag och innovationer som går längre, som skapar positiv påverkan och bidrar aktivt till att stärka naturkapital och ekosystem. Att synliggöra denna skillnad är därför en viktig del av bedömningen.

STEG 3. KLASSIFICERA TRANSFORMATIV POTENTIAL

Fastställ på vilket sätt bolaget bidrar till förändring. Klassificeringen beskriver förändringens karaktär, om det huvudsakligen innebär en förflyttning eller ett systemskifte.

Två vägledande frågor används som stöd i bedömningen:

1. Är detta en investering som till exempel genom effektivisering eller optimering påtagligt minskar utsläpp eller resursanvändning?
2. Är detta en investering som kan förändra hur branscher fungerar, till exempel genom innovationer där marknaden tvingas anpassa sig till en ny logik?

Bedömningen redovisas i en tabell där kategorin markeras och kommenteras.

För många bolag består bidraget till ekologisk hållbarhet av en förflyttning och effektivisering inom befintliga system. Samtidigt behövs systemförändrande innovationer som utmanar etablerade strukturer och etablerar nya logiker för hur värde uppstår och resurser används. Ett bolag kan vara systemförändrande utan att själv stå för en betydande kvantitativ miljönytta. Att synliggöra denna egenskap är därför en viktig del av bedömningen.

STEG 4. KVANTIFIERA PÅVERKAN

Uppskatta bolagets potentiella miljönytta i kvantitativa termer. Analysen bygger på att beräkna skillnaden mellan bolagets lösning och en jämförbar verksamhet vilket här benämns *Δ-påverkan*.

- a. Arbetet inleds med att samla in data om grundläggande basindikatorer, som beskriver bolaget klimatpåverkan (CO₂-ekvivalenter), markanvändning (hektar) och vattenförbrukning (kubikmeter).

- b. Därefter uppskattas bolagets påverkan, baserat på antaganden om verksamhetens framtida omfattning, i ett spann från lägre till högre uppskattning (*lower-upper bound*).
- c. Påverkan uppskattas från en jämförbar verksamhet, till exempel en konventionell teknik eller genomsnittlig branschstandard, med motsvarande antaganden och osäkerhetsspann.
- d. Därefter beräknas skillnaden (Δ -påverkan) mellan bolaget och den jämförbara verksamheten. Resultatet indikerar den potentiella miljönyttan.

Resultatet uttrycks som ett intervall för att spegla osäkerheten i antaganden om framtida omfattning och marknadsutveckling.

I förekommande fall kan även kompletterande indikatorer ingå och används då på motsvarande sätt.

Kvantifiering av indikatorer redovisas i en tabell. I tabellen redovisas även var påverkan antas ske (för att stödja sammanfattande slutsatser och bedömning av effekter). Datasammanställning och beräkningar görs lämpligen i kalkylark.

STEG 5. BESKRIV OCH BEDÖM POTENTIELL BETYDANDE MILJÖNYTTA

I detta avslutande steg görs en samlad bedömning av bolagets potentiella miljönytta och dess bidrag till ekologisk hållbarhet, baserat på resultaten från tidigare steg.

Redovisa slutsatser om bolaget bedöms bidra till betydande miljönytta, de centrala antaganden som ligger till grund för bedömningen samt det underlag som stöder slutsatserna.

DPSIR-ramverket kan användas som stöd för att sammanställa hur bolaget antas skapa miljönytta och hur verksamheten bidrar till förändrad påverkan med effekter på klimat och natur som följd.

För varje orsakssamband eller slutsats bör graden av osäkerhet anges (till exempel låg, medel eller hög). Detta tydliggör var extern validering eller kompletterande data kan behövas.

→ Du hittar användbara tabeller och mallar till alla fem stegen i slutet av detta white paper.

Foto: Magnus Tuvendal

Är du entreprenör med en grön innovation?
Pitcha din startup för Almi Invest, vi är alltid nyfikna på nya lösningar!

→ almi.se/riskkapital/pitcha-din-startup

Kapitel 8

Vi utvecklar ständigt metoden – för ännu större miljönytta

Green Impact Framework är en metod redo att användas, men också ett levande ramverk som utvecklas i takt med ny kunskap och praktik.

Metoden har tagits fram av **Almi Invest GreenTech**, med stöd av **Calluna**, och utgår från vad vi vet om världen enligt vetenskapen, om klimatets och naturens gränser, och översätter denna kunskap till vad som är praktiskt möjligt i en investeringsprocess. Fonden lutar sig mot Parisavtalet, IPCC, IPBES och Kunming–Montrealavtalet, mäter framsteg med enkla, robusta indikatorer för påverkan (pressure) snarare än för effekter (impact).

Det är en tillämpning av det som ekonomihistorikern Joel Mokyr beskriver som balansen mellan förklarande kunskap (insikten om varför världen fungerar som den gör) och föreskrivande kunskap (hur den förståelsen omsätts i handling).

Ett exempel är att det i metodens fem steg ingår en klassificering av bolagens transformativa potential. Den bygger på forskningsinsikten att verklig hållbarhet ofta kräver transformation snarare än optimering, och gör den insikten praktiskt tillämpbar.

Metoden är principfast i riktningen men pragmatisk i tillämpningen och utformad för att kunna användas även när data är osäkra men beslut ändå behöver fattas.

Almi Invest GreenTech vill vara transparent med sin metod och bidra till en bredare utveckling av verktyg och praxis som stödjer hållbara investeringar.

Ambitionen är att fler aktörer - investerare, forskare och entreprenörer - gemensamt ska kunna utveckla ännu bättre sätt att bedöma, jämföra och stärka bidrag till ekologisk hållbarhet.

Är du intresserad av vår metod? Kontakta teamet bakom Almi Invest GreenTech!

→ almi.se/riskkapital/mot-teamet/almi-invest-greentech

Appendix

Praktiska verktyg och mallar för dig som vill mäta miljönytta

TABELL: ÖVERSIKTLIG PRÖVNING AV DNSH

För varje åtgärd, ange vilka av nedanstående miljömål som kräver en fördjupad DNSH-bedömning av åtgärden. Med "åtgärd" avses här det bolag, den verksamhet eller lösning som är föremål för investering och bedömning.

Miljömål enligt EU-taxonomin	Ja	Nej	Motivering om "Nej" har valts för åtgärden
1. Begränsning av klimatförändringar			
2. Anpassning till klimatförändringar			
3. Hållbar användning och skydd av vatten- och marina resurser			
4. Övergång till en cirkulär ekonomi			
5. Förebyggande och begränsning av föroreningar			
6. Skydd och återställning av biologisk mångfald och ekosystem			

TABELL: FÖRDJUPAD PRÖVNING AV DNSH

Besvara nedanstående frågor för de miljömål som kräver en fördjupad bedömning enligt översiktlig prövning av DNSH (när det inte behövs, markera "Nej"). Med "åtgärd" avses här det bolag, den verksamhet eller lösning som är föremål för investering och bedömning.

Frågor per miljömål i EU-taxonomin	Nej	Saklig och fördjupad motivering
1. Begränsning av klimatförändringar: Är åtgärden förväntad att leda till betydande utsläpp av växthusgaser (GHG)?		
2. Anpassning till klimatförändringar Är åtgärden förväntad att leda till en ökad negativ påverkan av det nuvarande eller framtida klimatet – på åtgärden själv, eller på människor, natur eller materiella tillgångar?		
3. Hållbar användning och skydd av vatten- och marina resurser Är åtgärden förväntad att vara skadlig för: (i) den goda statusen eller det goda ekologiska tillståndet hos vattenförekomster, inklusive yt- och grundvatten, eller (ii) den goda miljöstatusen i marina vatten?		
4. Övergång till en cirkulär ekonomi, inklusive avfallsförebyggande och återvinning: Är åtgärden förväntad att: (i) leda till en betydande ökning av generering, förbränning eller deponering av avfall, med undantag för förbränning av icke-återvinningsbart farligt avfall, eller (ii) orsaka betydande ineffektivitet i direkt eller indirekt användning av naturresurser i någon fas av livscykeln, som inte minimeras genom tillräckliga åtgärder, eller (iii) orsaka		

Frågor per miljömål i EU-taxonomin	Nej	Saklig och fördjupad motivering
betydande och långvarig skada på miljön i relation till den cirkulära ekonomin?		
5. Förebyggande och begränsning av föroreningar: Är åtgärden förväntad att leda till en betydande ökning av utsläpp av föroreningar till luft, vatten eller mark?		
6. Skydd och återställning av biologisk mångfald och ekosystem: Är åtgärden förväntad att vara: (i) betydande skadlig för ekosystemens goda status och resiliens, eller (ii) skadlig för bevarandestatusen för livsmiljöer och arter, inklusive sådana av unionsintresse?		

TABELL: KLASSIFICERING AV PÅVERKANSVÄG, HUR MILJÖNYTTA SKAPAS

Markera med kryss och lägg till en kommentar som förklarar och motiverar klassificering. Kan summeras i "Huvudsaklig påverkan" eller klassificeras för olika påverkansfaktorer.

Kategori av påverkan	Undvika, minimera	Återställa, stärka	Motivering
Huvudsaklig påverkan			

TABELL: KLASSIFICERING AV TRANSFORMATIV POTENTIAL

Markera med kryss (under kolumnerna förändring eller systemskifte) och lägg till en kommentar som förklarar och motiverar klassificering. Kan summeras i "Huvudsaklig förändring" eller klassificeras för olika drivkrafter (aktiviteter och processer).

Kategori av drivkrafter	Förflyttning	Systemskifte	Motivering
Huvudsaklig förändring			

TABELL: KVANTIFIERING AV BASINDIKATORER

För varje bolag redovisas tre basindikatorer (klimatpåverkan, markanspråk och vattenanvändning) utifrån tillgängliga data. De angivna definitionerna och mätvärdena ska ses som preliminära och kan komma att justeras utifrån erfarenheter av hur metoden fungerar i praktiken.

Basindikator	Δ-påverkan	Kvantitet	Plats (geografiskt eller typ)	Definition	Referens
Utsläpp av växthusgaser (GHG)	CO ₂ e (ton)	___ ton	Position, region eller beskrivning av typ av område	Totala utsläpp av växthusgaser	TNFD Core global indicator 10
Total mark-användning	Mark-användning (ha)	___ ha	Position, region eller beskrivning av typ av område	Total yta som upptas eller används av verksamheten	TNFD Core global indicator 1
Förändrad användning av mark, vatten, hav	Förändrad mark-användning (ha)	___ ha	Position, region eller beskrivning av typ av område	Areal av naturliga ekosystem som har omvandlats eller förändrats till följd av verksamheten	TNFD Core global indicator 2
Vattenuttag & förbrukning i områden med vattenstress	Vatten-användning (m ³)	___ m ³	Position, region eller beskrivning av typ av område	Volym vatten som tas ut och förbrukas i områden med vattenstress	TNFD Core global indicator 8

TABELL: STRUKTURERAD REDOVISNING AV POTENTIELL MILJÖNYTTA

Tabellen sammanfattar analysen och visar hur bolaget antas skapa miljönytta. Syftet är att tydliggöra sambandet mellan vad verksamheten gör, hur påverkansfaktorer förändras, kopplingen till naturens tillstånd, och vilka effekter som antas uppstå för klimat, ekosystem och samhälle. En bedömning av osäkerhet i slutsatsen anges för varje rad (till exempel låg, medel, hög).

Verksamhet	Δ Påverkan	Tillstånd	Effekter	Osäkerhet

OM PUBLIKATIONEN

Citeras som: Tuvendal, M. (2025). White paper – Green Impact Framework. Almi Invest GreenTech i samarbete med Calluna AB.

Författare: Magnus Tuvendal, Calluna AB

Layout: Tove Adelsköld, Calluna AB

Foton: Microsoft Office bildarkiv, om inget annat anges

Figurer: av Magnus Tuvendal/Calluna AB, om inget annat anges (Callunas figurer är fria att använda med hänvisning till källa, CC BY 4.0)

Uppdragsgivare: Jörgen Bodin, Almi Invest GreenTech

Publicerades: 2025-11-25

VILL DU VETA MER?

Allmänna frågor, kontakta: greentech@almiinvest.se

För investerare som vill samarbeta, se: almi.se/riskkapital/investera-med-oss/

För pitch av startups, se: almi.se/riskkapital/pitcha-din-startup